MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT DR.
CONSUELO-PILAR SCERRI HERRERA

Seduta ta' l-10 ta' Jannar, 2011

Avviz Numru. 241/2008

Noel Cutajar

Vs

Graziella Zahra

Il-Qorti:-

Rat ir-rikors ipprezentat mill-attur nhar it-2 ta' Lulju 2008 fejn talab lil din il-Qorti tikkundanna lill-konvenuta thallsu s-somma ta' erbat elef tmien mija w hdax-il Ewro w hamsa w erbghin centezmu (€4,811.45) rapprezentanti kwantu ghal elf tliet mija w tmienja w disghin Ewro (€1,398) flejjes li thallsu lill-konvenuta bhala depozitu ta' vettura proprjeta' taghha, elf tliet mija w tmienja w disghin Ewro (€1,398) ohra ghal pagamenti li huwa ghamel ghall-istess karozza, sitt mija w disgha w ghoxrin Ewro u ghaxar centezmi (€629.10) accessorji ghall-istess vettura konsistenti f'alarm u sett ta' roti u elf tliet mija w erbgha s ebghin Ewro u sebghin centezmu (€1,374.70) somom fdati minnu

f'idejn il-konvenuta u li hija mitluba biex tirrifondihomlu baqghet inadempjenti.

Bl-imghaxijiet legali mill-prezenti sal-pagament effettiv u bil-konvenuta ingunta in subizzjoni.

Rat ir-risposta ta' Graziella Zahra prezentata fl-atti nhar l-14 t'Ottubru 2008 fejn esponiet is-segwenti:-

"Illi kull ammont ta' flus li ghandu jirrizulta, mhux kif indikat mir-rikorrent, li gie versat minnu in konnessjoni mal-vettura li tissema fir-rikors odjern, gie hekk versat b'insistenza ta' l-istess rikorrent billi ried li jaghmel uzu mill-vettura li xtrat l-esponenti meta l-partijiet kienu f'relazzjoni bejniethom, kif fil-fatt ghamel tul il-perijodu tar-relazzjoni taghhom. Ghalhekk ir-rikorrent mhux intitolat skond il-ligi li jippretendi li jigi rifuz il-flus li hareg da parti tieghu ghall-iskop hawn imsemmi, unikament spiccat ir-relazzjoni li huwa kellu mal-esponenti.

Illi r-rikorrent kien ukoll ghadda f'idejn l-esponenti ammont ta' flus, kif ser jirrizulta biex dawn iservu ghall-htigijiet tal-wild illi l-partijiet kellhom mir-relazzjoni li sehhet bejniethom. Hawnhekk ukoll ir-rikorrent mhux intitolat skond il-ligi li jippretendi r-rifuzjoni ta' tali flus.

Bir-riserva ta' eccezjonijiet ulterjuri li jkunu ammissibli legalment."

Rat l-affidavit tal-attur **Noel Cutajar** prezentat fl-atti u dan fis-seduta tal-11 ta' Gunju 2009, liema affidavit jinsab immarkat bhal Dok NC 1 (a fol. 20). Jispjega illi huwa kien iltaqa'mal-konvenuta madwar tmien snin qabel, ghalkemm minn sentejn qabel ma xehed ma kienux baqghu jitkellmu. Minn din ir-relazjoni kellhom tarbija tifel li jismu Fredrick. Ikkonferma li wara t-twelid ta' binhom il-konvenuta xtrat karozza tal-ghamla Toyota Vitz minghand Montebello ta' Bir id-Deheb, u dan ghall-prezz t'erbat elef u erba' mitt Lira Maltin (LM4,400). Jghid li huwa kien hareg minn butu d-depozitu li kellu jithallas fuqha fl-ammont ta' sitt mitt Lira Maltin (LM600). Qal li kien ghaddielha dawn il-flejjes fid-dar t'ommha.

Dwar il-kumplament jghid li hija kellha thallas il-bilanc f'rati mensili w konsekuttivi w fil-fatt hu kien johrog is-somma ta' Lm55 mensilment. Jghid li b'kollox kien silef lill-konvenuta s-somma ta' sitt mitt lira Maltin (LM600). Meta nfirdu l-konvenuta zammet il-karozza u hu waqaf ihallas il-pagamenti mensili.

Qal li d-dar kien lahaq faddal is-somma ta' hames mija w disghin Lira Maltin (LM590) u kien tefaghhom fil-kont bankarju tal-konvenuta. Qal li kien tahomlha biex izzommhomlu izda bil-patt li meta jigi bzonnhom jitlobhomlha. Qal li l-konvenuta zamet dawn il-flejjes u ma tathomlux lura. Spjega li kien ukoll ta lill-konvenuta s-somma ta' mitejn u sebghin Lira Maltin (LM270) sabiex ghamlet sett ta' roti godda u sistema tal-alarm fil-karozza taghha, w jghid li lanqas din is-somma ma raddet lura. Ghalhekk b'kollox jippretendi li ghandu jiehu minghand il-konvenuta s-somma ta' elfejn u sittin Lira Maltin (LM2,060).

Rat in-nota tal-attur prezentata fis-seduta tat-8 t'Ottubru 2009 li permezz taghha pprezenta numru ta' dokumenti, fosthom *statement* mahrug minghand Montebello dwar il-hlasijiet li kienu jsiru fuq il-vettura Vitz u ittra mibghuta minghand is-socjeta' Montebello Enterprises Ltd.

Fix-xhieda tal-20 ta' Mejju 2010 l-attur jghid li kien beda jhallas manteniment ghal ibnu ricentement ghaliex kellu digriet mill-Qorti, izda meta kien ghadu fir-relazzjoni mal-konvenuta, huma kienu jaqsmu l-hlasijiet li kienu jsiru fil-konfront tat-tifel bejniethom.

Semghet lil **Alfred Cutajar**, hu l-attur jixhed nhar it-8 t'Ottubru 2009, u qal li kien jaf li huh kien ilu f'relazzjoni mal-konvenuta ghal perijodu ta' tliet snin jew erbgha. Qal li jaf li kienu xtraw vettura bejniethom u li l-pagamenti kienu jhallsuhom nofs bin-nofs. Jghid li dan jafu ghaliex id-diskors kien sar ghand ommu. Jiftakar li darba minnhom kien id-dar u huh, l-attur, kien qallu li kien ghadu kif hallas ghar-rimmijiet u ghall-alarm, u fil-fatt kien anke wrieh kif kienet tahdem l-alarm.

Mistoqsi jekk dawn kinux xi rigal minghand huh, jghid li ma jafx, jaf biss li kien hallas ghalihom hu. Jghid li huh kien jahdem mieghu ghand l-Androxa w meta s-socjeta' kienet fi krizi huwa kien imur jitlob il-paga mil-ewwel sabiex ikun jista' jghamel il-pagament tal-karozza.

Mistoqsi jekk kinux xtraw xi ghamara flimkien jghid li ma jafx, pero' jaf li kien hadmilhom sodda. Ghand ommu jaf li hemm kamra tas-sodda ta' Graziella. Mistoqsi min kien garr l-ghamara, jghid li ma jafx, u li ma kienx id-dar t'ommu meta waslet l-ghamara.

In kontro ezami nhar il-15 ta' Novembru 2010 jghid li ma jafx jekk il-flus li kien ta huh l-attur lill-konvenuta kienx id-depozitu tal-vettura. Jghid li pero' huh l-attur hadem ghand l-Androxa ghall-perijodu ta' sentejn fl-*ispray section* waqt li hu kien jahdem fl-injam. Qal li fil-fatt it-tliet ahwa kienu jahdmu hemm fl-istess zmien.

Jesmond Cutajar ukoll hu l-attur, xehed nhar it-8 t'Ottubru 2009. Jikkonferma li kien jaf li huh kellu relazzjoni mal-konvenuta. Jghid li dan kien jahdem mieghu ghand l-Androxa. Dak iz-zmien jghid li s-socjeta' Androxa kellha problemi finanzjajri w kellhom diffikolta' sabiex jiehdu l-paga, w huh kien jitolbu l-flus biex jaghmel il-pagamenti fuq il-karozza, w hu kien itih is-somma ta' hamsa u hamsin lira Maltin.

In kontro ezami nhar il-15 ta' Novembru 2010 jghid li fil-fatt l-attur hadem ghand l-Androxa ghall-perijodu ta' sena jew ftit aktar, u kien itih is-somma ta' hamsa w hamsin (Lm55) fix-xahar. Mistoqsi kif kien jghix huh jghid li ma jafx.

Il-konvenuta **Graziella Zahra** xehdet nhar is-26 ta' Jannar 2010 u kkonfermat li meta hija kienet f'relazzjoni mal-attur kienet xtrat vettura tal-ghamla Toyota Vitz u kienet hallset is-somma t'elf u mitejn lira Maltin (LM1,200) depozitu sabiex hargitha fit-triq. Qalet li kien minnu dak li qal l-attur, cioe' li kien taha s-somma ta' sitt mitt Lira Maltin (Lm600) bl-intendiment li huwa jkun jista' juzaha daqsha.

Spjegat li pero' l-pagamenti mensili ta' mija w hmistax-il Lira (LM115) jew mija w ghoxrin (LM120) Lira Maltin kienet taghmilhom kolha hi. Hija cahdet dak li qal l-attur li kien itiha xi flus mensilment sabiex thallas il-vettura.

Qalet li tul l-perijodu li ghamlu flimkien hija dejjem hadmet waqt li l-attur hadem biss ghal hdax-il xahar. Qalet li f'dak il-perijodu ta' hdax-il xahar gieli hareg flus ghall-ghejxien taghhom. Gieli kien ghamel xi xirja w xtara xi laham, pero' flus kontanti qatt ma taha salv ghas-sitt mitt lira Maltin (LM600) li kien taha originarjament. Tghid li ghat-tifel gieli ghamel xi xirja jew taha xi flus biex tixtrilu xi affarijiet, in fatti tghid li kien taha s-somma ta' hames mitt Lira Maltin (Lm500) biex tonfoqhom fuq it-tifel kif kien xtaq hu. Dan kien fis-sena 2005. Kompliet li apparti dawn il-flejjes qatt ma rceviet somom aktar minghandu.

Dwar il-karozza tghid li m'ghamlitilha l-ebda tibdil minn mindu hargitha fit-triq. Dwar l-alarm u r-rimmijiet tghid li veru kien xtrahom l-attur, pero' dawn kienu rigali, w fil-fatt kien mar biha hu stess u ghamilhom hu ghax-xelta tieghu.

Ikkunsidrat:

Illi din il-kawza tistrieh biss fuq il-kredibilita' tax-xhieda, fuq l-apprezzament li din il-Qorti trid taghmel fuq id-deposizzjonijiet taghhom. Dwar il-provi li ghandu jressaq l-attur din il-Qorti taghmel referenza ghas-sentenza moghtija mill-Onorabbli Qorti ta' l-Appell (Sede Inferjuri) fl-ismijiet **Joseph Tonna vs Philip Azzopardi** deciza nhar it-tnax (12) t'April, 2007 mill-Onorevoli Imhallef Dr. Philip Sciberras fejn inghad illi:

"*In materja ta' provi, r-regoli l-aktar prevalenti fl-ordinament guridiku taghna jidhru li huma dawn:*

a) Ibda biex ir-regola tradizzjonali tal-piz tal-provi timponi a kariku tal-parti li tallega fatt l-oneru li ggib il-prova ta' l-ezistenza tieghu. Tali oneru hu ugwalment spartit bejn il-kontendenti, sija fuq l-attur li jsostni l-fatti favorevoli li jikkostitwixxu l-bazi tad-dritt azzjonat minnu (actori incumbit probatio), sija fuq il-konvenut ghas-

sostenn tal-fatt migjub minnu biex jikkontrasta il-pretiza ta' l-attur (reus in excipiendo fit actor) – Ara Vol. XLVI/i/5.

b) Fil-kors tal-kawza dan il-piz jista' joxxilla minn parti ghall-ohra, ghax, kif jinghad, 'jista jkun gie stabbilit fatt li juri prima facie li t-tezi ta' l-attur hija sostenuta' – Ara Vol. XXXVII/i/577;

c) Il-gudikant adit mill-meritu tal-kaz hu tenut jiddeciedi iuxta allegata et probata, u dan jimporta illi d-decizjoni tieghu tigi estratta unikament mill-allegazzjoni tal-partijiet. Jigifieri, minn dawk ic-cirkustanzi tal-fatti dedotti ghab-bazi tad-domanda jew ta' l-eccezzjoni u l-provi offerti mill-partijiet. Jikkonsegwi illi d-dixxiplina tal-piz tal-provi ssir bazi tar-regola legali tal-gudizzju in kwantu timponi fuq il-gudikant il-konsiderazzjoni li l-fatt allegat mhuwiex veru ghax mhux ippruvat;

d) *Il-valutazzjoni tal-provi hu fondat fuq il-principju tal-konvinciment liberu tal-gudikant. Lilu hu moghti l-poter diskrezzjonali ta' l-apprezzament tar-rizultanzi probatorji u allura hu liberu li jibbaza l-konvinciment tieghu minn dawk il-provi li hu jidhirlu li huma l-aktar attendibbli u idoneji ghall-formazzjoni tal-konvinciment tieghu. Naturalment dik id-diskrezzjoni tieghu hi soggetta ghal dak il-limitu legali impost fuqu mill-artikolu 218 tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili li jrid li fis-sentenza tinghata motivazzjoni ragonata li tikkonsenti l-kontroll tal-hsieb logiku segwit fuq appell interpost mis-sentenza. Motivazzjoni din, li jekk jinstab li tirrispondi mal-logika u r-razzjonalita', kif ukoll koerenti ma' l-elementi utilizzati allura skond gurisprudenza konkordi, ma tigix disturbata minn Qorti ta' revizjoni – Ara b'ezempju **Ramchand Kilumal noe vs Jessie Blanco** – App. 30 ta' Gunju, 1912 (Vol. XXIV/i/104)";*

L-attur jghid li effettivament kien ta somma flus (LM600) lill-konvenuta meta hija xtrat il-vettura taghha u dan bhala parti mid-depozitu. Il-konvenuta dan ma tichdux, ghalkemm tghid li dan sar ghaliex kellhom ftehim li b'hekk seta' juza l-karozza daqsha. Tichad pero' dak li jghid l-

attur li kien ihallas xi pagamenti mensili. L-attur ressaq lil hutu jixhdu sabiex jittanta jikkorrobora t-tezi tieghu, pero' fil-verita' dawn aktar dghajjfu dak li qal, ghaliex bejniethom ma jaqblu xejn. Per ezempju filwaqt li l-konvenuta tghid li l-attur hadem ghall-perijodu ta' hdax-il xahar ghand l-Androxa w l-attur dan ma jichdux, huh Alfred jghid li zgur li hadem ghall-perijodu ta' sentejn, waqt lil Jesmond jghid li l-attur hadem ghall-perijodu ta' sena, w dan meta suppost li t-tliet ahwa kienu jahdmu flimkien.

Dwar l-ammont ta' hames mija w disghin Lira Maltin (Lm590) li jghid li huwa ddeposita fil-kont tal-konvenuta, l-attur ma ressaq l-ebda prova, la kif kienu ghandu dawn il-flejjes, u lanqas f'liema kont jew fergha tal-bank iddepozitahom - xejn - qabad u ghamel dak li fl-Ingliz jissejjah *sweeping statement*. Il-Qorti ssibha difficli temmen din il-versjoni tax-xheda, meta rat li l-konvenut ghamel zmien qasir biss jahdem, u mill-introjtu li kellu hallas is-somma ta' sitt mitt lira Maltin (LM600), oltre li ta lill-konvenuta xi flus ghat-tarbija li kellhom. Illi ghalhekk huwa mprobabbli li l-attur kellu dawn il-flejjes fuq ir-rih u ddecieda li jiddepozitahom ghand il-konvenuta, meta ma tantx jidher li huwa wisq generuz, tant li kellu jkun hemm digriet tal-Qorti sabiex jibda jmantni lil ibnu.

Fil-kamp civili ghal dak li hu apprezzament tal-provi, l-kriterju m'huwiex dak jekk il-gudikant assolutament jemminx l-ispjegazzjonijet forniti lilu, imma jekk dawn l-istess spjegazzjonijiet humiex, fic-cirkostanzi zvarjati tal-hajja, verosimili. Dan fuq il-bilanc tal-probabilitajiet, sostrat baziku ta' azzjoni civili, in kwantu huma dawn, flimkien mal-preponderanza tal-provi, generalment bastanti ghall-konvinciment. Ghax kif inhu pacifikament akkolt, ic-certezza morali hi ndotta mill-preponderanza tal-probabilitajiet. Dan ghad-differenza ta' dak li japplika fil-kamp kriminali, fejn il-htija trid tirrizulta minghajr ma thalli dubju ragjonevoli.

Il-konflitt fil-provi huma haga li l-Qrati jridu minn dejjem ikunu lesti ghaliha. Il-Qorti ghandha tezamina jekk xi wahda miz-zewg versjonijiet, fid-dawl tas-soliti kriterji tal-kredibilita' w specjalment dawk tal-konsistenza w

verosimiljanza, ghandhiex teskludi lill-ohra, anke fuq il-bilanc tal-probabilitajiet, u tal-preponderanza tal-provi, ghax dawn, f'kawzi civili, huma generalment sufficjenti ghall- konvinciment tal-gudikant. (Vide **<u>George Bugeja vs Joseph Meilak</u>** deciza 30 t'Ottubru 2003 PA).

Illi ghalhekk dwar dak li qal l-attur li huwa ghamel pagamenti mensili lill-konvenuta sabiex thallas il-vettura taghha, fic-cirkostanzi moghtija, w il-qaghda finanzjarja tieghu, ma taghtix wisq kredibilta' lill-versjoni tieghu. Il-Qorti ma thossx li kien kredibbli f'dak li qal, u dan ghaliex ma jirrizultax li effettivament l-attur kellu ntrojtu, w ix-xhieda ta' hutu mhix attendibbli.

Jinghad pero' li dwar id-depozitu li huwa ghamel fuq il-vettura proprjeta' tal-konvenuta, din tirrzulta ammessa mill-konvenuta stess, pero' tghid li dan ghamel hekk ghaliex kienu ftiehmu li kellu jaghmel hekk sabiex ikollu d-dritt juzaha bhala. Fil-fatt jirrizulta li tul il-perijodu li damu flimkien wara l-akkwist ta' din il-vettura, huwa kien juza din il-vettura wkoll, u ghalhekk il-Qorti ma thossx li huwa ghandu jigi rifuz il-flus.

Dwar il-hlasijiet li huwa ghamel fuq l-alarm u r-rimmijiet, il-Qorti temmen lill-konvenuta f'dak li qalet, li effettivament dawn kienu rigali moghtija lilha waqt l-gherusija. Jinghad li f'gherusija hemm rigali li jibqghu ta' proprjeta' ta' dak fost l-gharajjes li jaghmilhom lill-parti l-ohra, li taghhom il-parti l-ohra ghandha sempliciment l-uzu, u li ghalhekk ghandhom jigu ritornati lid-donanti jekk iz-zwieg ma jsirx. Imma hemm rigali ohra totalment distinti, jigifieri veri donaturi, li wiehed mill-gharajjes jaghmel lill-parti l-ohra w li jibqghu tad-donatarju meta z-zwieg jisfratta, kif fil-fatt kienu l-alarm u r-rimmijiet. F'dan il-kaz ma jirrizultax ghaliex iz-zwieg sfratta, jirrizulta biss li kellhom relazzjoni li damet sejra tmien snin u ghal xi raguni thassret. Dawn ir-rigali tal-alarm u rimmijiet ghandhom jibqghu proprjeta' tal-konvenuta u l-attur m'ghandux jigi kumpensat taghhom.

Għaldaqstant din il-Qorti qiegħda tilqa' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuta w tiċħad it-talba attriċi. L-ispejjeż ta' din il-proċedura jitħallsu mill-attur.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------